

Motion till riksdagen 2017/18:3354

av **Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M)**

Livskraftiga ekosystem

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska förekomsten av invasiva främmande arter som hotar svenska arter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör fortsätta det arbete alliansregeringen påbörjade med att synliggöra och tydligt värdera ekosystemtjänster, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja forskning om ekosystemtjänster och deras betydelse för vårt samhälle och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för bevarandet av ängs- och hagmarker genom ett konkurrenskraftigt svenskt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en god incitamentsstruktur för ett hållbart skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i internationella sammanhang bör vara pådrivande för att bevara den biologiska mångfalden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Med biologisk mångfald avses antal arter, arternas genetiska variation samt variationen i naturtyper och biotoper i landskapet. Mångfalden har uppkommit under miljontals år av utveckling, där olika arter har uppstått, förändrats och ibland försvunnit. Det finns många goda skäl att värna den biologiska mångfalden, exempelvis etiska, ekologiska och ekonomiska skäl.

Stor biologisk mångfald krävs för att naturen ska kunna motstå och återhämta sig från påfrestningar utan att ta allvarlig skada. Biologisk mångfald är också en förutsättning för att ekosystemen ska fungera och för de ekosystemtjänster som vi drar nytta av varje dag. För välfärd och stabil samhällsekonomi behöver ekosystemen vara i balans.

Stor biologisk mångfald är med andra ord mycket eftersträvansvärt. För att gynna så många olika arter som möjligt behövs ett varierat landskap med både skog, jordbruksmark och öppna hagar.

Enligt Naturvårdsverket är cirka fem procent av våra djur, växter och svampar hotade till den grad att de löper risk att dö ut. Deras livsmiljöer har påverkats av miljöförstörelse och i vissa fall av rationaliseringar inom jordbruk, skogsbruk och fiske. Förlusten av biologisk mångfald är ett av världens mest akuta miljöproblem. För att hejda förlusten av biologisk mångfald krävs både nationella åtgärder och internationellt samarbete.

Invasiva arter

Drygt 200 arter har sedan 1800-talet försvunnit från Sverige. Eftersom de flesta av dem inte var särskilt vanliga har påverkan på ekosystemen varit liten. Under samma tidsperiod har det tillkommit hundratals nya växt- och djurarter till den svenska floran och faunan. Några av dessa är så kallade invasiva främmande arter, alltså arter som sprider sig från sitt ursprungliga område till nya områden och där hotar den biologiska mångfalden på ett eller annat sätt. Det kan exempelvis handla om arter som har få eller inga naturliga fiender i sin nya livsmiljö eller bär med sig sjukdomar som inhemska arter har dålig motståndskraft mot. Vilka konsekvenser detta får för det svenska ekosystemet är ännu inte helt klarlagt och konsekvenserna varierar från art till art, men flera fall har uppmärksammats där invasiva främmande arter hotar att konkurrera ut svenska arter.

Invasiva främmande arter kan åstadkomma stora skador. Ett exempel på en invasiv art är kungskrabban, som ursprungligen kommer från Kamtjatka vid den ryska Stillahavskusten. Kungskrabban är allätare och breder därför lätt ut sig. Ett annat exempel är den amerikanska hummern som har påträffats på den svenska västkusten och som kan komma att konkurrera med vår inhemska, europeiska hummer. Mårdhunden är också en invasiv art som äter stora mängder bytesdjur i form av fåglar och groddjur. Spansk skogssnigel, eller mördarsnigel som den ofta kallas, lever på kadaver samt döda och levande växter. Dessa främmande invasiva arter har inte några naturliga fiender i den svenska naturen. Arterna utgör därmed ett hot mot vår inhemska flora och fauna, och åtgärder för att begränsa deras negativa inverkan på den biologiska mångfalden i Sverige behöver vidtas.

Ekosystemtjänster

För att belysa och bygga förståelse för hur beroende vi människor är av väl fungerande ekosystem så har begreppet ekosystemtjänster blivit allt mer populärt. Ekosystemtjänster omfattar de produkter och tjänster som vi får av naturen – exempelvis organismer som renar vatten, gräsmattor som tar hand om regnvatten, bin som pollinerar växter och växter som producerar syre. Att värdera ekosystemtjänster är svårt, eftersom ekosystemen ofta är sammankopplade på komplicerade sätt. Flera forskare har antagit utmaningen att försöka beräkna och värdera ekosystemtjänster, bland annat för att göra det enklare för beslutsfattare att se konsekvenserna av att ignorera problemen med minskande biologisk mångfald. Moderaterna anser att mer forskning kring detta behövs och därför bör prioriteras.

Genom att tydliggöra värdet av ekosystemtjänster kan dessa bli en integrerad del av samhällsplaneringen. År 2012 fastställde alliansregeringen ett etappmål som anger att betydelsen av den biologiska mångfalden och värdet av ekosystemtjänster ska vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt. Den strategi för biologisk mångfald som alliansregeringen sedan presenterade år 2014 gav verktyg för att synliggöra värdet av ekosystemtjänster och deras relevans för olika sektorer och näringar. Alliansregeringen gav även Naturvårdsverket i uppdrag att genomföra en kommunikationssatsning om ekosystemtjänster under perioden 2014–2017. Som ett led i satsningen har Naturvårdsverket publicerat en guide för värdering av ekosystemtjänster som riktades till kommuner, landsting och regionförbund. Det är därför viktigt att regeringen nu fortsätter arbetet med att synliggöra värdet av naturens ekosystemtjänster.

Bevarande av ängsmarker

Ett hållbart brukande av skog och mark är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden och en förutsättning för att vi ska kunna nå flera av våra nationella miljö kvalitetsmål. Många ängs- och hagmarker växer idag igen, bland annat på grund av för få betande djur. Fler betande djur behövs alltså för att behålla hagarna öppna och bevara den biologiska mångfald som finns där. I öppna hagar finns höga biologiska värden som vi i Moderaterna är måna om att bevara. Ängs- och hagmarkerna rymmer även viktiga kulturhistoriska värden. Vi ser stora behov av att skapa bättre förutsättningar för lantbrukare att ha betande djur i hagar, vilket i grunden handlar om att stärka svenskt jordbruks konkurrenskraft. På så sätt kan vi bevara ängs- och hagmarker samtidigt som vi skapar förutsättningar för en levande landsbygd.

Ett hållbart skogsbruk

Sverige är rikt på skog, och skogen utgör en fantastisk resurs. Den privata äganderätten har legat till grund för ett framgångsrikt och hållbart svenskt skogsbruk som lyckats öka både avverkningsnivåerna och virkesförrådet under det senaste seklet. Samtidigt kan vi konstatera att den biologiska mångfalden på vissa håll har minskat i skogen, precis som i många andra miljöer. För att gynna den biologiska mångfalden gör skogsägarna bland annat frivilliga avsättningar av skog. Det finns också flera former av formellt skydd för skogsområden, såsom naturreservat och Natura 2000-områden. Enligt Skogsstyrelsen är cirka 25 procent av den totala arealen skogsmark i Sverige undantagen från skogsbruk.

Skogsvårdslagen föreskriver att produktionsmål och miljömål ska vara jämställda. Genom att bedriva ett långsiktigt skogsbruk kan skogsägare bidra till att sällsynta eller särskilt viktiga arter finner en god livsmiljö på deras marker. Ett sådant skogsbruk bör därför premieras. Tyvärr straffas idag istället många av de skogsägare som bedrivit ett skogsbruk med hög miljöhänsyn, då de inte tillåts genomföra planerade avverkningar med hänvisning till exempelvis artskyddsförordningen och inventeringen av nyckelbiotoper. Vi i Moderaterna ser med oro på att incitamentsstrukturen för ett hållbart skogsbruk snedvrids på detta sätt och vill därför genomföra en översyn av lagstiftningen på området. Det finns också en risk att samma typ av problematik uppstår vid exempelvis vattenbruk, där musselodlingar och algplanteringar har stor potential att bidra till både en bättre miljö och utvecklingen av nya näringar. Inom miljöpolitiken är det därför

överlag viktigt att incitament för hållbart brukande av skog, mark och vatten inte ställer produktionsmål och miljömål i konflikt med varandra.

Internationellt samarbete

I de flesta miljöfrågor krävs samarbete mellan länder för att nå bästa effekt, och det gäller även för biologisk mångfald. Sverige har hittills anslutit sig till ett fyrtiotal internationella konventioner om exempelvis luftföroreningar, vattenföroreningar, naturvård och biologisk mångfald, nyttjande av levande resurser, avfallshantering, kemikaliehantering och särskilda gränsöverskridande effekter samt miljöinformation. Flera av dessa samarbeten har redan visat på goda resultat. Därför ska Sverige fortsatt vara en pådrivande kraft i olika internationella sammanhang för att belysa allvaret i frågan om biologisk mångfald. Fler länder behöver ta ansvar och agera för att förlusten av biologisk mångfald ska hejdas och i bästa fall upphöra.

De nordiska regeringarna har antagit ett miljöhandlingsprogram för perioden 2013–2018 samt en strategi för hållbar utveckling som bland annat syftar till att öka samverkan mellan olika sektorer. Livskraftiga ekosystem och biologisk mångfald lyfts som särskilda fokusområden inom ramen för detta samarbete. Handlingsprogrammets och strategins övergripande syfte är att värna landskapet och kulturmiljön, att nå en hållbar användning av naturresurserna och att minska föroreningar och utsläpp.

Sverige har även undertecknat konventionen om biologisk mångfald, där vi förbinder oss att vårda vår biologiska mångfald och nyttja den på ett hållbart sätt. Avtalet innebär bland annat att skogen och marken ska brukas på ett sådant sätt att djur, växter och mikroorganismer som finns i landskapet kan leva kvar. Fisket ska ske under kontrollerade former så att bestånden inte utarmas. Planering av stadsmiljöer ska ta hänsyn till växter och djurs förutsättningar att leva där. Förutom Sverige är det drygt 170 andra länder som också har skrivit under konventionen. Det är nu viktigt att den också efterlevs av alla länder.

Vikten av internationellt samarbete i miljöfrågor och livskraftiga ekosystem genomryrar all moderat miljöpolitik. Fler av Moderaternas förslag på detta område finns beskrivna i våra motioner om exempelvis skogsbruk, jordbruk, fiske och viltvård samt hav och vattendrag.

Jonas Jacobsson Gjörtler (M)

Johan Hultberg (M)

Gunilla Nordgren (M)

Lars-Arne Staxäng (M)

Sten Bergheden (M)

Åsa Coenraads (M)

Jesper Skalberg Karlsson (M)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)